

Győri Ítéltábla

Az ügy száma: Gf.II.20.182/2025/14/I.

A felperes: Felperes1

(cím2)

A felperes képviselője: dr. Pencz Kamilló Sándor ügyvéd

(cím22)

Az alperes: Alperes1

(Cím23)

Az alperes képviselője: dr. Savanyó Zsuzsanna ügyvéd

(cím24)

A per tárgya: kötbér megfizetése

Az elsőfokú bíróság neve és fellebbezéssel támadott határozatának száma:

Székesfehérvári Törvényszék

15.G.40.137/2025/3.

A fellebbezést előterjesztő fél és a fellebbezés sorszáma:

alperes 5. szám

Í t é l e t

Az ítéltábla az elsőfokú ítéletet részben megváltoztatja, és a keresetet teljes egészében elutasítja.

Mellőzi az alperest a felperes javára perköltség fizetésére kötelező rendelkezést, és kötelezi a felperest, hogy tizenöt napon belül fizessen meg az alperesnek 12.001.500 (tizenkettőmillió-egyezerötszáz) forint első- és másodfokú perköltséget.

Az ítéltábla mellőzi a fellebbezési illeték állam általi viselésére vonatkozó rendelkezést, és kötelezi a felperest, hogy 60 napon belül fizessen meg az államnak 2.500.000 (kettőmillió-ötszázezer) forint feljegyzett fellebbezési illetéket a Nemzeti Adó- és Vámhivatal 10032000-01070044-09060018 számú illetékbevételi számlájára.

Az illeték megfizetése során közleményként fel kell tüntetni a jogerős bírósági határozatot hozó bíróság megnevezését, a bírósági ügyszámot, valamint a fizetésre kötelezett adószámát.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

I n d o k o l á s

[1] Az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás szerint a mezőgazdasági termények felkutatásával, megvásárlásával foglalkozó alperes alapító tagjai tanúl és a jelenleg is ügyvezető törvényes képviselő. A cég 2013 óta értékesített terményt a felperes részére; 2020 és 2022 években kizárólag a felperes volt az üzleti partnere. Az ügyletkötések során az alperes részéről tanúl járt el, először, mint a cég tulajdonosa és képviselője, majd a perbeli időszakban már, mint egyéni vállalkozó, az alperes megbízottjaként. Az ő feladata volt a termelőkkel és a felperessel kapcsolattartás, az áruk beszerzése és értékesítése, továbbá az ezzel járó adminisztratív munka és számlázás.

[2] A felek között 2020. április 30-a és 2020. július 14-e között tizennyolc, az alperes által készített mezőgazdasági termékértékesítési típusszerződés jött létre 183.750.000 forint összértékben az alábbiak szerint:

Sorszám	Szerződésszám + kelte	Áru: Kukorica (tonna)	Szállítási határidő	érték Ft		
rendelt	teljesült	különbség				
1.	AT200224TK16; 2020.02.24.	300	0	300	2020.12.15.	13.500.000.-
3.	AT200430TK; 2020.04.30.	300	0	300	2020.12.15.	14.250.000.-
11.	AT200506TK; 2020.05.13.	200	0	200	2020.12.20.	9.400.000.-

12.	AT200506TK2; 2020.05.13.	500	0	500	2020.12.20.	23.500.000.-
19.	AT200612TK5; 2020.06.12.	200	0	200	2020.12.25.	9.000.000.-
20.	AT200615TK1; 2020.06.15.	150	0	150	2020.12.28.	6.900.000.-
21.	AT200615TK3; 2020.06.15.	200	0	200	2020.12.28.	9.200.000.-
22.	AT200616TK1; 2020.06.16.	200	0	200	2020.12.28.	9.200.000.-
23.	AT200617TK1; 2020.06.17.	200	0	200	2020.12.28.	9.200.000.-
24.	AT200617TK2; 2020.06.17.	200	0	200	2020.12.28.	9.200.000.-
25.	AT200617TK3; 2020.06.17.	200	0	200	2020.12.28.	9.000.000.-
26.	AT200617TK4; 2020.06.17.	100	0	100	2020.12.28.	4.500.000.-
27.	AT200617TK5; 2020.06.17.	200	0	200	2020.12.28.	9.200.000.-
31.	AT200615TK2; 2020.06.15.	150	0	150	2021.02.25.	7.155.000.-
32.	AT200616TK2; 2020.06.16.	200	0	200	2021.02.25.	9.540.000.-
33.	AT200618TK; 2020.06.18.	200	0	200	2021.03.30.	9.540.000.-
34.	AT200619TK; 2020.06.19.	150	0	150	2021.03.30.	7.155.000.-
35.	AT200714TK1; 2020.07.14.	300	0	300	2021.03.20.	14.310.000.-

[3] Valamennyi szerződés tartalmazza, hogy a felperes megvásárolja az alperestől, mint a termény kizárólagos tulajdonosától a 2020. évi termésű per-, teher-, igénymentes takarmánykukoricát az egyes szerződésekben rögzített mennyiségben +/- 10 %-os eltérés lehetőségével. A szerződések 2. pontja rögzítette a minőségi követelményeket, a 3. pont a tonnánkénti ellenértéket, míg a szerződések 4. pontjában az alperes vállalta, hogy az árut telephelyén gépkocsira rakja meghatározott időpontig. A felperes köteles volt az áru ellenértékét az alperes számlája alapján a szállítás megkezdése előtt megfizetni. A szerződések 7. pontja szerint az alperes 20 % mértékű kötbért volt köteles megfizetni a felperesnek, ha bármely okból nem, hibásan, hiányosan, vagy késedelmesen teljesít. A kötbér alapja a nem, hibásan, hiányosan vagy késedelmesen teljesített mennyiség szerződés alapján kiszámított értéke. Amennyiben a meghíúsulásból vagy hibás, hiányos, késedelmes teljesítésből származó kár összege a kötbér összegét meghaladja, a vétkes fél köteles a felmerült károk és többletköltségek megfizetésére. Abban is megállapodtak, hogy a szerződést és az azzal kapcsolatos mindennemű közléseiket telefaxon és e-mailben is elfogadják, az ilyen közléseket a szerződő féltől származó hiteles közlésnek tekintik, azok érvénytelenségére egyik fél sem hivatkozhat.

[4] A szerződések megkötésére kialakult gyakorlat szerint az alperes elküldte e-mailben a tervezetet a felperesnek, a felperes azt kinyomtatta, aláírta, majd postán, vagy beszkennelés után e-mailben visszaküldte az alperesnek. Az alperes szintén aláírta a kinyomtatott, vagy postán átvett szerződés egy példányát, majd azt az előlegszámlával együtt megküldte a felperesnek. Ennek megfelelően a felek birtokában vagy mindkét fél által aláírt (postázott, egyéb módon átadott) szerződések, vagy csak az általa aláírt szerződés (elektronikusan megküldött) eredeti példánya állt rendelkezésre. Ezen túl tanúl több szerződést a felperes irodájában utólag írt alá.

[5] A felperes 2020. október 1-jei elektronikus üzenetében közölte az alperessel, hogy a létrejött szerződések alapján tizennyolc tétel szerint áll fenn terményátadási kötelezettsége 2020. október 15-e és 2021. február 28-a között, ezért a szállítás ütemezhetősége érdekében kérte az elszállítható mennyiségeket időben közölni.

[6] A felperes 2020. november 3-ai levelében jelezte az alperesnek, hogy 2020. november 9-e és 13-a között 500 tonna kukoricát kíván elszállítani meghatározott ütemterv szerint. Az alperes részéről tanúl 2020. november 4-i levelében úgy reagált, már korábban is jelezték, az időjárás miatt a kukoricát a termelők még nem tudták learatni, a kért mennyiség jelenleg nem áll rendelkezésre, az csak 2020. november 16-ától szállítható, a napraforgó ugyanakkor már elszállítható.

[7] A felperes 2020. november 11-i elektronikus levelében az AT200224TK16. számú szerződés alapján 300 tonna kukorica átadását kérte következő heti szállítással településről. Az alperes részéről törvényes képviselő 2020. november 11-i levelében a szállítás alapját képező, mindkét fél által aláírt szerződések megküldését kérte, amire válaszul a felperes aznap megküldte a nyitott, még teljesítésre váró szerződések listáját.

[8] tanúl 2020. november 18-án közjegyző előtt tett nyilatkozatában előadta, 2020. márciusban törvényes képviselő, a felperes törvényes képviselője azt kérte tőle, állítsanak ki a felperes részére olyan terményértékesítési szerződéseket, amelyek valótlanok, mögöttük áru nincsen. Ennek célja az volt, hogy a felvenni kívánt hitelhez a felperes magasabb áruforgalmat tudjon igazolni a pénzügyi felé, továbbá emeltetni tudja a hitel összegét. Ezeket a fiktív szerződéseket vagy maga tanúl maga írta alá, vagy pedig azokat valódi szerződések közé becsempészte, és törvényes képviselővel aláíratta. tanúl szerint törvényes képviselő azt ígérte, ezeket a szerződéseket nem fogja felhasználni, ám amikor 2020. november 11-i levelében törvényes képviselő 300 tonna olyan kukorica átadását kérte, ami fiktív szerződésen alapult, akkor rájött, hogy becsapta őt. Nyilatkozatához tanúl összeállított egy huszonnyolc szerződésből álló listát, melyek szerinte nem valósak, de elmondta, lehet, hogy ennél többet kötöttek.

[9] A felperes 2021. január 12-i levelében negyvenöt nem teljesített szerződésről küldött listát az alperesnek, egyben kérte, hogy a szállítás ütemezésében működjenek közre.

[10] Az alperes ügyvezetője, törvényes képviselő 2021. május 18-án rendőrségi feljelentést tett fiktív szerződések miatt, majd tanúl 2021. június 25-én saját magával szemben tett feljelentést a Rendőrkapitányság előtt.

[11] A felperes a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (Ptk.) 6:186. § (1) és (3) bekezdései alapján 73.039.000 forint összegű kötbér, ebből 16.175.000 forint után 2020. december 16-ától, 35.020.000 forint után 2021. január 1-jétől, 21.844.000 forint vonatkozásában 2021. április 1-jétől törvényes mértékű késedelmi kamat és perköltsége megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[12] Állította, hogy 2020. február 24-e és 2020. július 14-e között harmincöt mezőgazdasági termékértékesítési szerződés jött létre közöttük, melyek közül az alperes mindössze három esetben hajtott végre részteljesítést, a nem teljesített mennyiségek után pedig 20 %-os kötbérfizetési kötelezettsége keletkezett. Előadta, hogy a szerződések elektronikus úton jöttek létre, e-mail útján küldték meg azokat egymásnak, de voltak olyan esetek is, amikor tanúl az alperes által alá nem írt szerződéseket saját kezűleg írta alá a felperes székhelyén. Mivel a felek között kizárólag e-mail útján történt az egyeztetés, majd a szerződések aláírása, a Ptk. 6:84. §-a szerinti elektronikus szerződési jognyilatkozat és annak visszaigazolása útján jöttek létre közöttük a szerződések.

[13] Az alperes a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását kérte.

[14] Állította, hogy egyetlen szerződés (az AT200224/TK16 számú) kivételével a többi szerződésen nem ügyvezetőjének az aláírása szerepel, hanem akik aláírtak, az alperes képviselőjére nem voltak jogosultak. Előadta: az ügyvezetője tájékoztatta törvényes képviselőt arról, hogy megszűnt tanúl képviselőre jogosultsága, de ezt maga tanúl is megtette. Hivatkozott a Ptk. 6:14. §-a szerinti álképviselő szabályára, azzal, hogy nem hagyta jóvá tanúlnak a szerződések tekintetében tett nyilatkozatait, így azok nem válhatnak ki a joghatást. A perbeli időszakban tanúl a Ptk. 6:288. §-a szerinti közvetítője volt, a felek közötti üzleti kapcsolatban részt vett, azonban a Ptk. 6:289. §-a alapján szerződés megkötésére már nem volt jogosult. Erre irányuló határozott felhatalmazás hiányában pedig a perbeli esetben nem alkalmazható az álképviselőnek az a szabálya, mely szerint minden olyan személyt képviselőnek kell tekinteni, aki nála az ott szokásos szerződések megkötésénél, lebonyolításánál közreműködik.

[15] Vitatta, hogy a felek között az elektronikus úton megkötött szerződésre vonatkozó szabályokat kellene alkalmazni, mert ennek a Ptk. 6:82. - 6:84. § szerinti feltételei nem álltak fenn. Az állítólag e-mail útján megkötött szerződésekkel összefüggésben állította, hogy az általa aláírt szerződéseket a felperes az ajánlati kötöttség idejében nem küldte vissza, így azok nem jöttek létre.

[16] Előadta, hogy a perbeli szerződések fiktív megállapodások. Egyik félnek sem volt valós szerződési akarata - neki nem állt rendelkezésére a szerződésekben megjelölt terménymennyiség, és nem volt olyan termelői forrása, miáltal a felperest ki tudta volna szolgálni. Nem állt szándékában a terményt a felperes részére értékesíteni, ezzel egyidejűleg pedig a felperes sem kívánta azt beszerezni, és a szerződések szerinti teljesítésre sem szólította fel egyszer sem őt. Az AT200224/TK16 számú szerződés kapcsán a Ptk. 6:91. § (1) bekezdése szerinti, harmadik személytől származó megtévesztésre hivatkozott: azon azért található meg ügyvezetőjének az aláírása, mert őt tanúl megtévesztette.

[17] Nem vitatta, hogy a perbeli szerződésekkel kapcsolatban a felperes előlegeket fizetett, ugyanakkor állítása szerint ezeket a felperes vele szemben fennállt tartozására számolta el.

[18] Az elsőfokú bíróság fellebbezett ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek 36.750.000 forintot, és ebből 5.550.000 forint után 2020. december 16-ától, 21.660.000 forint után 2021. január 1-jétől, 9.540.000 forint vonatkozásában pedig 2021. április 1-jétől a késedelemmel érintett naptári félév első napján érvényes jegybanki alapkamat nyolc százalékponttal növelt értékű késedelmi kamatát, valamint 74.750 forint perköltséget, míg ezt meghaladóan a keresetet elutasította.

[19] A felperes által utólagos bizonyítás keretében csatolt eredeti okiratokra és a kirendelt igazságügyi írásszakértő aggálytalan szakvéleményére alapítottnan megállapította, hogy a felek között tizennyolc, a Ptk. 6:231. §-a szerinti, az alperes számára jogosultságokat és kötelezettségeket – így kötbérfizetési kötelezettséget is - keletkeztető adásvételi szerződés jött létre írásban, amelyek ugyanakkor a Ptk. 6:82. §-ban foglalt elektronikus úton történő szerződéskötés törvényi feltételeinek nem feleltek meg.

[20] Az alperes törvényes képviselője, törvényes képviselő2 által aláírt AT200224TK16 számú szerződés esetében nem fogadta el az alperes megtévesztésre hivatkozását, mert az az alperes belső ügyének minősült, és nem bizonyította, hogy az ügyvezető tanúl általi megtévesztéséről a felperes tudott, vagy arról tudnia kellett. Az AT200430TK, az AT200506TK, az AT200506TK2, az AT200612TK5, az AT200615TK1, az AT200615TK3, az AT200616TK1, az AT200617TK1, az AT200617TK2, az AT200617TK3, az AT200617TK4, az AT200617TK5, az AT200615TK2, az AT200616TK2, az AT200618TK, az AT200619TK és az AT200714TK1 számú szerződéseket aláíró tanúlot az elsőfokú bíróság az alperes Ptk. 6:18. § (2) bekezdése szerinti látszaton alapuló képviselőjének tekintette.

[21] Rámutatott, hogy az alperes felróhatóan szegte meg ezen szerződéseket, azzal, hogy azokat nem teljesítette, annak ellenére, hogy a felperes többször is felhívta erre, kérve a szállítható mennyiség ütemezésének a megadását, amire az alperes halasztást kért. Ezt követően már feljelentések történtek, azaz egyértelmű volt, hogy az alperes nem fog eleget tenni árukiadási kötelezettségének, a felperestől pedig már nem volt elvárható, hogy szerződésenként felhívja az alperest a jogkövetkezményekre figyelmeztetéssel a teljesítésre. Ezt alátámasztó peradat hiányában nem fogadta el az alperesnek azt az állítását, hogy ez az árukészlet nem volt meg, így nem is tudta volna szolgáltatni, sőt az alperes 2020. november 4-i levele és a felperes által kifizetett és alperes részéről befogadott előlegek éppen ennek ellenkezőjét bizonyították, ezért az alperesnek a szerződések fiktív, színlelt jellegére [Ptk. 6:92. § (2) bekezdés] hivatkozását is megalapozatlannak találta. tanúlnak a nyomozati eljárásban és tárgyaláson ezzel összefüggésben tett előadását bizonyítékként nem vette figyelembe, egyrészt azért, mert nem tartotta érdektelen, elfogulatlan nyilatkozónak, másrészt azért, mert előadása ellentmondásos, az alperes javára szelektív volt. Kiemelte, hogy az alperes csak állította, de tényelőadást, elszámolást a bíróság felhívása ellenére nem tett arról, hogy a felperesnek olyan összegű tartozása állt fenn vele szemben, amire a megfizetett előlegeket elszámolta. Konkrét tényelőadás hiányában az alperes könyvelőjének meghallgatására vonatkozó tanúbizonyítási indítványt elutasította. A fentiek miatt az alperest a tizennyolc létrejött szerződés 183.750.000 forint összértékének 20 %-át kitevő összeg, mint kötbér, és annak járulékai megfizetésére kötelezte.

[22] Az elsőfokú ítélettel szembeni fellebbezésében az alperes elsődlegesen annak megváltoztatásával a kereset teljes elutasítását, másodlagosan annak hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára kötelezését, valamint a felperes első- és másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

[23] Állította, hogy az elsőfokú bíróság az utólagos bizonyítás eljárásjogi feltételeinek fennállta hiányában, jogsértően, a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (Pp.) 214. § (3) bekezdésébe, 220. §-ba ütközően vette figyelembe a felperes által becsatolt eredeti szerződéses okiratokat, és állapította meg ezek alapján, hogy a felek között papír alapon létrejöttek az adásvételi szerződések. Továbbá - mivel az egyes szerződések aláírójának személyét illetően nem volt vita a felek között - írásszakértői bizonyításnak sem volt helye.

[24] Az igazságügyi szakértő kirendelésére és az eredeti okiratoknak a per anyagához csatolására vonatkozóan a perfelvétel lezárását követően tett felperesi bizonyítási indítványt nem előzött meg sem az ő részéről új tényállítás, sem pedig a törvényszék által adott olyan új anyagi pervezetés, ami e bizonyítási indítványnak a perfelvétel lezárását követő előterjesztését jogszerűen megengedhetővé tette volna, ezért sem a szerződések papír alapú létrejöttére vonatkozó felperesi nyilatkozat, sem e szerződések eredeti példányai, sem pedig az igazságügyi szakértői szakvélemény nem lett volna felhasználható bizonyítékként.

[25] Megismételte, hogy ügyvezetőjét tanúl a szerződésekkel összefüggésben megtévesztette, továbbá hivatkozott arra, hogy emiatt intézkedett a büntetőeljárás ismételt megindítása iránt.

[26] Fenntartotta, hogy a tanúl által aláírt szerződéses okiratok nem szerződéses akaratát tartalmazzák, továbbá az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves mérlegelésével következtetett arra, hogy tanúl látszaton alapuló képviselőjeként jogszerűen járhatott el.

[27] Állította, hogy a szerződések teljesítésének elmaradása körében nem tanúsított felróható magatartást vagy mulasztást, mivel a felperes egyetlen szerződés tekintetében sem kezdeményezte az annak tárgyát képező termény kiszolgáltatását; illet a felperes sem bizonyított. A felperes egyetlen szerződés alapján sem kért tőle „felrakót”, ami alapján díjbekérőt állíthatott volna ki, ekként pedig az elszállítani kívánt termény vételárát a felperes teljesíthette volna, hogy azt elszállíthassa. Ezzel kétséget kizáróan megállapítható a felperes mulasztása, és az, hogy a teljesítés elmaradása miatt őt nem terhelte felelősség, ezért is téves az elsőfokú ítélet kötbér fizetésére kötelező rendelkezése.

[28] Fellebbezési ellenkérelmében a felperes az érdemben helyes elsőfokú ítélet helybenhagyását és az alperes másodfokú perköltségben marasztalását kérte.

[29] Az ítéltábla mindenekelőtt azt emeli ki, hogy az alperes a másodlagos fellebbezése alapjaként nem jelölt meg olyan konkrét jogszabálysértést, ami az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésére okot adott volna, és illet az ítéltábla sem észlelt.

[30] Az alperes elsődleges fellebbezése ugyanakkor alapos.

[31] Az ítéltábla felülbírálati jogkörét a Pp. 370. § (1) bekezdése alapján a fellebbezési kérelem és ellenkérelem korlátai között gyakorolta, így a másodfokú eljárásnak – erre irányuló fellebbezés hiányában - nem volt tárgya az elsőfokú ítéletnek a keresetet részben elutasító rendelkezése, valamint az a megállapítása sem, hogy a Ptk. 6:82. §-ban írt törvényi tényállási elemek hiányában a felek által az egyes ügyletek létrehozása során kialakított gyakorlat nem valósította meg az elektronikus úton való szerződéskötést.

[32] Az elsőfokú bíróság helyes tényállást állapított meg, érdemi döntésével azonban az ítéltábla a következők miatt nem értett egyet.

[33] A polgári perek eljárási szabályait rendező korábbi, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvényhez (régii Pp.) képest a jelen perben alkalmazandó Pp. egyik legjelentősebb újítása az osztott perszerkezet bevezetése volt, azaz az eljárás immár két szakaszra, a perfelvételi szakra és az érdemi tárgyalási szakra különül el. A perfelvételi szak célja a jogvita kereteinek meghatározása, míg az érdemi tárgyalási szak célja a bizonyítási eljárás lefolytatása és az érdemi döntés meghozatala.

[34] Ebben a modellben az osztott perszerkezet lényegét az adja, hogy a perfelvételi szakra koncentrálódik a jogvita tartalmának, kereteinek meghatározása, amelyhez a Pp. pontos menetrendet ad. Az eljárás e meghatározott szakaszában az a feladat, hogy a bíróság irányítása és szükség szerinti közrehatása mellett a felek valamennyi tény- és jogállítást, az ellenfél által felhozott tények beismerésére vagy vitatásra vonatkozó nyilatkozatokat, kérelmet és ellenkérelmet, bizonyítékot és bizonyítási indítványt, valamint ezek értékelésére vonatkozó nyilatkozatokat [Pp. 183. § (1) bekezdés; perfelvételi nyilatkozatok] kölcsönösen előadjanak, és ezeket megvitassák. Ennek során mind az írásbeliség, mind a szóbeliség szerepet kap.

[35] Az érdemi tárgyalási szak szerepét a Pp. a 214. § (1) bekezdése határozza meg. Ennek megfelelően a perfelvételi szakban azonosított jogvita és a felek által előadott peranyag keretein belül a bíróság a szükséges bizonyítást az érdemi tárgyalási szakban folytatja, és hoz érdemi döntést. Ebből – és a Pp. 183. § (1) bekezdésének szabályából – következően tehát a perfelvételre tartozik a jogvita kereteinek meghatározása. A törvény kógens szabályai értelmében ebben az eljárási szakaszban kell a feleknek a bíróság elé tárniuk, hogy miben áll jogvitájuk, és erről milyen peranyag alapján kívánnak bírói döntést. A perfelvételi nyilatkozatok megtétele vagy megváltoztatása éppen ezért alapvetően a perfelvételi szakra korlátozódik.

[36] A perfelvétel lezárásakor (Pp. 194. §) fennállt keretekhez képest az érdemi tárgyalási szakban a perfelvételi nyilatkozatok megtételére vagy megváltoztatására csak a törvényben meghatározott esetekben van lehetőség. Azt pedig, hogy az egyes perfelvételi nyilatkozatok megváltoztatása az eljárásjog által megengedett keretek között történik-e, nagyobb részben a Pp. 214–221. §-ai határozzák meg.

[37] A fentieket azért látta szükségesnek kifejteni az ítéltábla, mert az elsőfokú bíróság 18. számú, 2023. november 24-én kelt végzésében anyagi pervezetés körében arról tájékoztatta a felperest, szükséges annak tisztázása, hogy a felek között a Ptk. elektronikus úton történő szerződéskötés szabályai szerint, azok feltételeinek betartása mellett jöttek-e létre a szerződések. Ennek sikertelensége esetén azt szükséges tisztázni, melyik szerződés, milyen módon jött létre, lett aláírva arra jogosult alperesi személy részéről. Ennek keretében a felperesnek tisztáznia szükséges, ha nem arra jogosult írta alá a szerződést, akkor a látszaton alapuló képviselet szabályai szerinti tényállás megvalósult. A felperesnek az áttekinthetőség érdekében szerződésenként kell részletes tényelőadást tennie arra, melyik szerződés, milyen módon jött létre, azt ki, hol, hogyan írta alá az alperes részéről, továbbá szerződésenként kell előadnia azt, melyik csatolt üzenetváltás, milyen igazolt melléklettel, milyen megállapodás létrejöttét igazolja, illetőleg milyen felszólítás történt a felperes részéről a teljesítésre, ami alapot ad alperesi felróható magatartás megállapítására.

[38] Az alperes fellebbezésében helytállóan hivatkozott arra, hogy a felperes a perfelvétel lezárásáig (2024. február 12-i tárgyalás; 28. számú jegyzőkönyv), következetesen azt állította, hogy a keresete alapját képező szerződések elektronikus úton jöttek létre, s ő maga nem rendelkezik olyan papíralapú szerződésekkel, melyeket mindkét fél aláírt volna.

[39] Ehhez képest tanúl tanú meghallgatását (2024. április 22.; 37. számú jegyzőkönyv) követően a 2024. május 7-én benyújtott 40. számú beadványában indítványt tett igazságügyi írásszakértő kirendelésére, annak bizonyítása érdekében, hogy az egyes szerződéseken az alperes részéről kinek a névaláírása szerepel, majd 2024. május 23-án a szakértői vizsgálat elvégezhetősége érdekében becsatolta az érintett, papír alapú szerződéseket.

[40] A felperes korábbi perfelvételi nyilatkozatához képest nyilvánvalóan megváltoztatott tényállítás, perfelvételi nyilatkozat az, hogy a felek írásbeli alakban kötötték meg a kereset alapjául szolgáló szerződéseiket. Minthogy ezt – valamint az igazságügyi írásszakértő kirendelésére irányuló bizonyítási indítványt - már az érdemi tárgyalási szakban tette meg a felperes, az elsőfokú bíróságnak figyelembe kellett volna vennie, hogy a Pp. 214. § (3) és (4) bekezdései, és a Pp. 220. § (1) - (5) bekezdéseiben írt feltételeknek megfelelt-e a felperes megváltoztatott tényállítása és utólagos bizonyítási indítványa.

[41] Az alperes fellebbezésében helyesen hivatkozott arra – miként azt már az elsőfokú eljárásban is jelezte -, hogy a felperes - a Pp. 214. § (4) bekezdésébe és 220. § (2)-(4) bekezdésében ütközően - semmiféle előadást nem tett arról, hogy tényállítása megváltoztatására a Pp. 214. § (3) bekezdés a) vagy b) pontjának megfelelő mely körülmény adott okot, valamint, hogy az utólagos bizonyítási indítvány előterjesztésére a Pp. 220. § (1) bekezdés a)-e) pontjában írt bármely ok szolgáltatott volna alapot.

[42] Mindebből következően az elsőfokú bíróságnak a Pp. 214. § (5) bekezdése és a Pp. 220. § (7) bekezdése értelmében a felperes ezen megváltoztatott tényállítását, valamint az írásszakértői bizonyításra irányuló bizonyítási indítványát figyelmen kívül kellett volna hagynia.

[43] Tekintettel arra, hogy a felperes a fentiek szerinti megváltoztatott tényállítását és utólagos bizonyítási indítványát jogszabályba ütközően terjesztette elő, ezek figyelembevételére (ideértve a lefolytatott írásszakértői bizonyítás eredményét is) az eljárásban jogszerűen nem kerülhetett sor, így bizonyítatlan maradt a felperesnek az állítása, hogy a felek szerződése – a Ptk. 6:182. § (2) bekezdés szerinti írásbeli kikötés hiányában - kötbérfizetési kötelezettséget róttak az alperesre.

[44] Az elsőfokú eljárásban az alperes egyetlen, a felperes keresetének alapjaként megjelölt szerződés, az AT200224TK-16 számú szerződés esetében ismerte el, hogy azt a szerződéskötésre jogosult törvényes képviselője, törvényes képviselő írta alá. Állította ugyanakkor, hogy az okirat aláírása ellenére a szerződés ügyletkötéskötési akarata hiányában nem jött létre.

[45] Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok téves mérlegelésével utasította el ezt a védekezést.

[46] Az elsőfokú bíróság a 18. számú végzésbe foglalt anyagi pervezetése ellenére a felperes ezen szerződés esetében sem bizonyította, hogy az alperes az adott terményre vonatkozó mennyiségről, teljesítési határidőről és ellenértékről szóló tájékoztatását megküldte volna részére, így értelemszerűen azt sem, hogy ezt ő elfogadta.

[47] Az alperesnek azt az előadását, miszerint - az abban írt termény hiányára tekintettel – sem szándéka nem volt e szerződés megkötésére, sem képessége a teljesítésre, alátámasztotta tanúlnak a 37. számú jegyzőkönyvbe foglalt tanúvallomása, melyben előadta, hogy „a fiktív szerződéseket úgy íratam alá vele, hogy mondjuk 2-3 szerződés közé betettem egy fiktív példányt, ő nem figyelt oda, bízott bennem, aláírta azt is. Ha kérdezte, én említettem, hogy a fiktív szerződés árualapja is megvan, azt elintéztam” (8. oldal).

[48] tanúl ugyanezt adta elő – büntető- és polgári jogi felelőssége tudatában - a eljárást segítő4 helységi közjegyző által 11060/K/769/2020/2. számon közokiratba foglalt, 2020. november 18-án felvett jegyzőkönyvben: „A törvényes képviselőtel általam aláíratott szerződések aláíratásakor úgy jártam el, hogy több aláírandó irat közé tettem a fiktív szerződést és úgy tettem, mintha az egy valós ügyletről jött volna létre”.

[49] A felperes indítványára meghallgatott tanúk közül sem tanú4, sem tanú3 nem ismerte a felek szerződéses akaratát (37. számú jegyzőkönyv 2-4. oldalai), ők a szerződések előkészítésében, azok létrejöttéhez vezető tárgyalásokon nem vettek részt. Vallomásuk ezért az alperes állításával szembeni ellenbizonyításra nem volt alkalmas.

[50] A fenti szerződés létrejöttét megelőző ajánlat és annak elfogadásának a hiánya szintén azt az alperesi állítást támasztja alá, hogy e szerződés tekintetében hiányzott a felek részéről a szerződéses szándék.

[51] Az elsőfokú bíróság tanúl ebben a körben tett tanúvallomását azért nem fogadta el, mert egyrészt nem tekintette érdektelennek, elfogulatlanak, másrészt mert vallomását az alperes javára szelektívnek ítélte. Ezzel szemben az ítéltábla álláspontja az, hogy tanúl a

fiktív szerződések elkészítésével összefüggésben sem a közjegyző előtt tett nyilatkozatában, sem bírósági tanúvallomásában nem kibővítette saját szerepét, nem mentegette magát, hanem konzekvens, ellentmondásoktól mentes előadást tett. Pusztán amiatt, mert a vallomása alátámasztotta az alperes perbeli előadását, nem volt indokolt azt a bizonyítékok közül mellőzni, arra hivatkozással, hogy az alperes javára szelektív volt.

[52] A kifejtettekre figyelemmel az ítéltábla szerint az AT200224TK-16 számú szerződés esetében a felperes nem bizonyította, hogy az azt írásba foglaló okirat a felek kölcsönös és egybehangzó jognyilatkozatát tartalmazza (Ptk. 6:58. §), így a felperes ennek kapcsán sem volt jogosult kötbérre.

[53] Ezért az ítéltábla az elsőfokú ítéletet a Pp. 383. § (2) bekezdés alapján megváltoztatta és a felperes keresetét teljes egészében elutasította.

[54] A felperes pervesztes lett, így a Pp. 83. § (1) bekezdése alapján – a perben felmerült saját költségeinek viselése mellett - köteles az alperes Pp. 81. § szerint felszámított perköltségének megfizetésére.

[55] Az alperes a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi és kamarai jogtanácsosi költségről szóló 17/2024. (XII.9.) IM rendelet (Ükr.) 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján kérte perköltsége megállapítását, Az elsőfokú eljárás során becsatolt ügyvédi megbízási szerződésben 30.000 forint/óra + ÁFA díjazásban és sikerdíjban állapodott meg az ügyfelével. Az elsőfokú eljárásra kilencven óra, a másodfokú eljárásra tizenöt óra munkaidő-ráfordítást kívánt elszámolni, ami ÁFA-val növelten 4.000.500 forintot tesz ki.

[56] Megilletné ezen felül az alperest az ügyvédi megbízási szerződés szerint a felemelt kereset tőkeösszegének 15 %-a + ÁFA = 13.913.930 forint sikerdíj is. Az ügyvédi tevékenységről szóló 2017. évi LXXVIII. törvény (Ütv.) 30. § (3) bekezdése szerint azonban bíróság előtt nem érvényesíthető az ügyvédi tevékenység eredményességéhez kötött ügyvédi munkadíj annyiban, amennyiben annak összege a teljes ügyvédi munkadíj kétharmadát meghaladja. Erre figyelemmel a sikerdíjat az ítéltábla bruttó 8.001.000 forintra mérsékelte, így az alperest megillető teljes ügyvédi munkadíj összege 12.001.500 forint.

[57] Észlelte az ítéltábla, hogy az elsőfokú bíróság arra alapot adó jogszabályi lehetőség hiányában rendelkezett úgy, hogy a meg nem fizetett fellebbezési illetéket az állam viseli, ezért a Pp. 383. § (6) bekezdése alapján - a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül - az elsőfokú ítélet ezen rendelkezését is megváltoztatta a következők szerint.

[58] Az alperes által – a részére engedélyezett, a fellebbezési illetékre kiterjedő részleges költségfeljegyzési jog folytán - meg nem fizetett 2.500.000 forint fellebbezési illetéket a Pp. 102. § (1) bekezdés alapján köteles megfizetni a felperes az államnak a polgári és közigazgatási bírósági eljárás során meg nem fizetett illeték és állam által előlegezett költség megfizetéséről szóló 30/2017. (XII.27.) IM rendelet 3. § (2) bekezdésében írt módon.

Dr.Szabó Péter s.k.
a tanács elnöke

Dr.Kovács Zsolt s.k.
előadó bíró

Dr.Konarik Attila s.k.
bíró